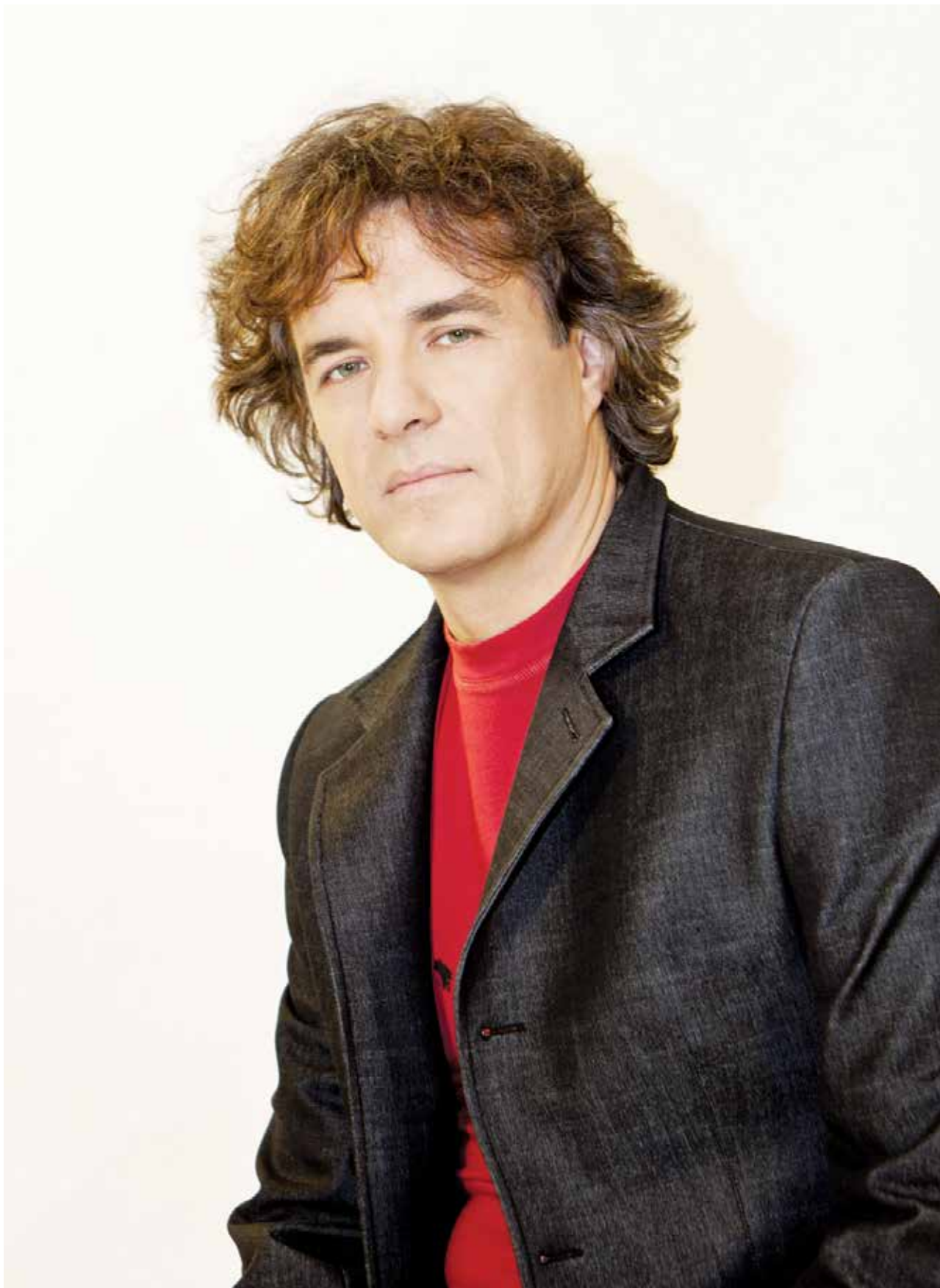

Zgodbe moramo iskati tam, kamor ni šel še nihče

"Današnjim generacijam ne moreš pojasniti tistih časov, takratnim generacijam pa ne današnjih časov," o svojem najnovjšem dokumentarnem filmu o rudniku Kanižarica pove Zvezdan Martić, ki na slovenski javni televiziji dela že 35 let

"Včasih rečemo, da je Slovenija več kot Ljubljana. Ne! Slovenija je več kot Celje, Maribor, Novo mesto, je tudi več kot Trbovlje. Velik del Slovenije so ljudje, za katere ne veš, da sploh obstajajo." Foto: Sandi Fišer

STAVKA JE ZA NOVINARJA ZADNJI KORAK

"Glede na to, da imam dolgo kilometrino na TV Slovenija in se nostalgичno spominjam prejšnjih časov, sem zdaj navdušen nad pogumom in energijo mojih mlajših kolegic in kolegov, ki so se izpostavili in se uprli temu, kar se dogaja v naši hiši. V javno RTV-hišo sem prišel leta 1987, zato sem dovolj kompetenten, da lahko rečem, da česa takega pa še nismo imeli. Čestitam vsem, ki zdaj opozorilno stavkamo.

Za pogum in odločnost. Osebnost sem bil vedno proti stavki in vsi novinarji, ki jih poznam, tudi. Ker ko mi stavkamo, gledalci ostanejo brez tega, za kar živimo. Novinarstvo občutiš v sebi, zgodbe moraš prinesiti, predstaviti, jih sporočiti. Če tega ne počneš, to ni v skladu z vsemi tvojimi prepričanji. In dejstvo, da smo se odločili za stavko, je resnično zadnji korak, ki ga je novinar pripravljen v karieri narediti, ker očitno

Saša Britovšek

Zvezdan Martić na slovenski javni televiziji dela že 35 let. V tem času je bil novinar in voditelj v informativnem programu, v oddajah o računalništvu nam je približal tehnologije in znanost, vodil je pogovorne oddaje, deset let je bil tudi na čelu multimedijskega centra in bil pomočnik direktorice TV Slovenija. Nekje vmes je začel delati dokumentarne filme o malih ljudeh z odstiranjem polpretekle zgodovine. Kanižarica je njegov deveti film.

Kako je v osemdesetih študent elektrotehnike zašel v novinarstvo?

Bolj pravilno bi bilo, kako je bodoči novinar zašel na fakulteto za elektrotehniko. (smeh) Bila so osemdeseta leta, gospodarska kriza, služb ni bilo, in v času, ko sem izbiral fakulteto, se je začelo kazati, da ni samoumevno, da boš delal, kar si želiš delati. V prvem planu je bilo vprašanje, kje boš dobil službo. A ker sem bil odličnjak in sem lahko prosto izbiral fakulteto, sem izbral elektrotehniko. Takrat je veljala za eno najtežjih, zame pa je bil to velik izziv. Skratka, tam sem začel, diplomiral in medtem končal nekje čisto drugje.

Je bila odločitev ambiciozno premišljena? Da je tehnologija nekaj, kar vam bo v prihodnosti še kako prišlo prav, nekaj, k čemur svet teži?

Saj mi je tudi res prišla prav, ker sem veliko tega znanja vsakodnevno uporabljal v novinarstvu, ko sem delal oddaje o računalništvu, tehniki, znanosti. Torej je bil moj študij vendarle prednost, nisem študiral brez koristi.

Na TV Slovenija ste uvedli oddaje o znanosti, računalništvu, novih tehnologijah ... Je takratno vodstvo imelo veliko posluha za teme prihodnosti ali ste si morali te vsebine izboriti?

Predlagal sem jih sam, a nadrejenih ni bilo zelo težko prepričati, saj so videli, da se na tem področju nekaj pomembnega dogaja. Svet se je spreminjal in prišel sem jim nenačrtno zelo prav. Če ne bi bil že v televizijski hiši, bi morda imeli težave, saj ni bilo tako enostavno dobiti človeka, ki bi obvladal medije in se hkrati razumel na tehniko. Ja, sreča je bila obojestranska.

Priložnosti si ustvarjaš sam

Koliko let že delate na TV Slovenija? Prišel sem leta 1987, torej 35 let bo junija.

Časti vredna številka za neprekinjeno delo v enem zavodu ali v enem podjetju. Ste si kdaj želeli sprememb, se zaposliti drugje, kljub temu da ste znotraj TVS menjali številna področja dela.

Da, v tem je že del odgovora. Res se nisem ves čas ukvarjal z znanstvenimi in tehničnimi vsebinami, uspelo mi je menjavati delo tako po področjih kot po položajih. Bil sem novinar, bil sem šef pa mlajši dežurni, scenarist, režiser, urednik. Vedno je bilo raznoliko. Težko najdeš podjetje, kjer imaš toliko možnosti raznoliškega dela. Večina ljudi zamenja službo, ker se je naveličajo, jaz sem našel vedno nove izzive, saj se pri nas spremembe lahko najdejo kar na hodniku ali med nadstropji. Skratka, izkoristiti moraš priložnosti, ki se ti ponudijo, ali pa jih ne nazadnje ustvarjati sam.

Enkrat vmes pa ste začeli delati dokumentarne oziroma potopisne oddaje, kar je vodilo do dokumentarnih filmov.

To se je zgodilo čisto naključno. Takrat sem delal oddajo Resnična resničnost oziroma Šolo računalništva, ko se je pri našem odgovornem uredniku oglasila skupina študentov podjetništva šole MBA, ki se je odpravljala na študijsko pot v ZDA. Imeli so namen obiskati velika multinacionalna podjetja in na TVS so iskali podporo, saj bi tako lažje uresničili zelene obiske. Dogovorili smo se za sodelovanje in s snemalcem sva se jim pridružila na tem potovanju. Med njihovimi obiski podjetij sva našla še čas, da sva posnela potopisni dokumentarec Od Indijancev do Boeinga, čisto nenačrtovano. Doživel je lep odziv, jaz pa sem ugotovil, da mi takšno delo ne zgolj ustreza, ampak da mi je tudi všeč. Temu projektu je sledil še en potopis o Ameriki, nato o Avstraliji in kasneje še Mongolija. Potem sem deset let vodil Multimedijski center in pozabil na televizijo, to je bilo obdobje, ko sem mislil, da je splet pomembnejši od televizije ... No, po političnem prevratu se je moja kariera v MMC končala in prišel sem nazaj na televizijo.

Otroci iz socialističnega bloka

Je bil takrat čas za prvi pravi dokumentarni film?

Lotil sem se kratkega dokumentarnega filma, ki je bil bolj feljton kot film, imenoval se je Dobri stari časi. Prvi film z vsemi kriteriji dokumentarnega filma pa sem posnel za športni program. To je bil film o judoistu, trenerju Marjanu